כך מפסיקין להבדלה. רב אית ליה לקמן [1]דלהבדלה אינה קובעת ואם התחילו אין מפסיקין להבדלה בהבדלה פליג אשמואל:

לאו לעקירת שלחן. היינו ברכת המזון כדפרישית לעיל שהיו רגילין לסלק שהיו להם שולחנות קטנים שכל אחד אוכל על שולחנו והיו מסלקין מלפני כולם ולא מלפני המברך ואנו שאנו אוכלים בשלחן אחד אין נכון לסלק:

איקלע פורים מפה וקידש. בהתחלת סעודה אחילי כדפי' רשב"ם: **ושוין.** אי גרסינן ושוין קאי ארבי יהודה ורבי יוסי כדפירש רשב"ם: **שאין** מביאין את השלחן **אא"כ** קידש. והא דאמר בכל כתבי (שבת דף קיט:) מצא שלחן ערוך מצאך טוב אומר כו' לא קשה דערוך הוא במקום אחר אך אין מביאין אותו למקום סעודה עד אחר קידוש ועכשיו שלחנות שלנו שהם גדולים יותר מדאי וקשה להביאם אחר קידוש אלא להפסיק כל כך בין קידוש לסעודה אנו רגילין לפרוס מפה ולקדש והטעם מפורש בשאילתות [2]כי היכי דתיתי סעודתא ביקרא דשבתא ויש מפרש זכר למן שלא היה יורד בשבתות [3]וי"ט והיה טל מלמעלה ומלמטה והמן [4]בינתים: **ידי** קידוש יצאו. אף על פי שלא שתו רק שיטעום המברך או אפילו אחד מהם כדמוכח בסוף כל מערבין (עירובין דף מ:) ולכתחלה צריך שיטעמו כולם וגרלה דהלכה כשמואל דאמר אין קידוש אלא במקום סעודה ואע"ג דבעלמא [5]הלכה כרב באיסורי וגם ר' יוחנן סבר לקמן כרב הכא הלכה כשמואל דרב הונא ורבה ואביי כולהו סברי בסמוך אין קידוש אלא במקום סעודה וכן פסק במגילת סתרים והמקדש שדעתו לאכול במקום אחר יכול להוציא את האוכלים שם לדידהו הוי מקום סעודה וכן משמע דמסתמא אחד מבני העיר היה מקדש בבהכ"נ ומוציא האורחים והיכא דליכא אורחים סמוך לבהכ"נ אין לקדש דהויא ברכה לבטלה דקי"ל כשמואל ואין לומר במקדש כאן על דעת שרוצה לאכול במקום אחר מודה שמואל דיש קידוש והא דפליגי בסתמא מדפריך ולשמואל למה לי לקדושי בני כישתא ומיהו ממקום למקום בית אחד כגון מאיגרא לארעא גרלה דמודה שמואל אם קידש באיגרא כדי לאכול בארעא דחשיב קידוש במקום סעודה וכן מוכח בירושלמי דקאמר רבי יעקב בשם שמואל קידש בבית זה ונמלך לאכול בבית אחר צריך לקדש ר' אחא בשם ר' אושעיא אמר רב מי שסוכתו ערובה עליו מקדש ליל י"ט האחרון בביתו ועולה ואוכל בסוכתו א"ר בון ולא פליגי מאי דאמר רב בשלא היה בדעתו לאכול בבית שקידש ומאי דאמר שמואל בשהיה בדעתו לאכול בבית שקידש והא דקאמר ולא פליגי היינו ממקום למקום בחד בית ולאו דוקא נקט בירושלמי קידש בבית זה ונמלך לאכול בבית אחר וימיישב שלא יתלוץ בירושלמי עם הש"ס שלנו. כתב בשם רב נטרונאי גאון בתשובות מקדשין בבית הכנסת ונוחן לתוך עיניו לרפואה דאמר (ברכות ד' מג:) פסיעה גסה נוטלת אחד מת"ק מאור עיניו ואימת מהדרא ליה בקידושא דבי שימשי ומיהו בתי העזרי כתוב דהאי רפואה מלי למיעבד בקידוש שבביתו: **ידי** יין **לא** יצאו. ומייתי לברך בביתם בפה"ג משום שינוי מקום אבל משמע אם קידש בביתו על שולחנו שוב א"ל לברך על היין תוך הסעודה אע"ג דסבר יש קידוש שלא במקום סעודה ולא שייך קידוש לסעודה א"כ אם הבדיל על שולחנו פטור מלברך על היין שבתוך הסעודה אע"ג דיש הבדלה שלא במקום סעודה לכ"ע והכא יש לדמות דאיכא למימר דלא פטר אא"כ רוצה לשתות לפני המזון אבל תוך המזון לא פטר אך יש להביא ראיה מבילד מברכין (שם ד' מב.) דתנן בירך על היין שלפני המזון פוטר את היין שלאחר המזון פי' שהיו רגילין לשתות אחר הסעודה לפני ברהמ"ז משמע דכ"ש שפוטר היין שבתוך המזון שלא בא אלא לשרות אכילה שבמעיו ואפילו למאן דאמר התם בגמרא יין שבתוך המזון לא פטר יין שלאחר המזון היינו משום דאין יין שבא לשרות פוטר את היין הבא לשתות אבל יין שלפני המזון שבא לשתות דעדיף עפי כ"ע מודו דפוטר את היין שבתוך המזון ועוד אם צריך לברך בתוך המזון מאי קאמר יין שלפני המזון פוטר את שלאחר המזון תיפוק ליה דפטרו יין שבתוך המזון למ"ד התם דפוטר ודוחק לומר בשלא שתו יין תוך הסעודה ואע"ג דהתם מוקי לה בשבתות וי"ט ובשעת הקזת דם שאדם קובע סעודתו על היין ה"ה בחול נמי אם דעתו לשתות יין בתוך הסעודה אלא נקט שבתות וי"ט דאז רגילות לקבוע סעודתו על היין ודע דבי"ע אם נמלך ואין בדעתו לשתות יין לא פטר משמע דהכל תלוי בדעתו הלכך אם ברך על היין לפני המזון ודעתו לשתות בתוך המזון א"ל לברך אחריו על הגפן ולא תוך המזון בפה"ג אבל אם נמלך אינו פוטר וגם צריך לברך אחריו ברכה מעין אלא:

אף

כך מפסיקין להבדלה מאי מפסיקין לאו לעקירת שולחן לא למפה רבה בר רב הונא איקלע לבי ריש גלותא אייתו תבא קמיה פרס מפה וקידש תניא נמי הכי [6](ושוין) שאין מביאין את השולחן אלא אם כן קידש ואם הביא פורס מפה ומקדש תני חדא שוין שאין מתחילין ותניא אידך שוין שמתחילין בשלמא הא דתניא שוין שאין מתחילין משכחת לה בערב הפסח אלא הא דתניא שוין שמתחילין אימת אי נימא בערב שבת הא מיפלג פליגי לא קשיא כאן קודם תשעה כאן לאחר תשעה אותם בני אדם שקידשו בבית הכנסת אמר רב ידי יין לא יצאו ידי קידוש יצאו ושמואל אמר אף

כך מפסיקין להבדלה. אם היו מסובין בשבת עד הלילה מפסיקין אחילתן ומבדילין: **אין מביאין אם השולחן.** לאכול משקדש היום אא"כ קידש: **ואם הביא.** קודם לכן. אי נמי אין מביאין את השולחן בערב הפסח אפילו מבעוד יום אא"כ קידש כדאמרן דאפי' רבי יוסי מודה בערב הפסח: [7]**איקלע לבי ריש גלותא.** והיו מסובין על השולחן בערב שבת וקידש עליהן היום ופרס מפה וקידש: **ידי יין לא יצאו.** שאם יש להם יין לשתות בביתם מיבין לברך בורא פרי הגפן שאינם פטורין בברכת הכוס [8](על שתיית) יין בלא ברכה מאחר שעקרו ממקומן: [9]**אין** קידוש

רשב"ם

כך מפסיקין להבדלה. אם היו מסובין בשבת עד הלילה מפסיקין אחילתן ומבדילין: **מאי לאו עקירת שולחן.** ומדקאמר כשם שמפסיקין מכלל דלא סגי במפה: ה"ג **רבה בר בר חנה איקלע לבי ריש גלותא אייתו תבא לקמיה פרס מפה וקידש תניא נמי הכי** ולא גרסי' **ושוין** אלא ה"ג **אין מביאין כו'.** והכי פירושה רבה בר בר חנה איקלע לבי ריש גלותא ולא היו אוכלין קודם מסיבה ולאחר שיצאו מבית הכנסת החשיך אייתו תבא לקמיה הביאו את הפת על השולחן כמו שאנו עושין קודם קידוש פרס מפה על הלחם ואא"כ קידש לפי שברלונו לא היו מביאין את הלחם על השולחן עד לאחר קידוש כדתניא לקמיה לפיכך פרס מפה על הלחם והיינו כעין סילוק שולחן וכמי שאינו דומה ולאיה לדבר שכן עושין דקתני מתני' (לקמן דף קיד.) מזגו לו כוס ראשון ואא"כ הביאו לפניו ירקות וחזרת מטבל בחזרת מכלל דעד השתא לא אייתי. וטעמא כדפרש בשאילתות דרב אחאי גאון בפרשת וישמע יתרו וכתוב בהו הכי וקרובי תבא מקמי ליקרש לקדושא דשבתא לא מקרבינן מ"ע כי היכי דתיתי סעודה ליקרא דשבתא והיכי דקריבו לא מסלקינן ליה אלא פורס עליו מפה ומקדש דתניא ושוין שאין מביאין את השולחן אא"כ קידש ואם הביא פורס עליו מפה ומקדש והיכא דאתחיל סעודתא מדאנהר בעלי שבתא וקדיש עליה יומא פורס מפה ומקדש ומטעם זה נהגו לפרוס מפה ללחם עד לאחר קידוש בשבתות ויו"ט. ויש מפרשין מיקלע לבי ריש גלותא והיו מסובין על השלחן בע"ש וקדיש יומא ופרס מפה וקדיש ולא נהירא לי דהא בריתא דלקמיה דמסייעין ליה מייתי לא מפרשא בהפסקה אלא בתחלת אכילת לילי שבת: **ושוין.** לא ידענא אהיכא קאי ואיכא למימר ושוין רבי יוסי ור' יהודה דפליגי בהפסקה הכא מודי ר' יוסי דלכתחלה מיהת אין מביאין קודם קידוש אע"פ שלא אכלו) עד לאחר קידוש. ואית דמפרשי ושוין ב"ש וב"ה דפליגי בתלו דברים (ברכות ד' נא:) דאמרי ב"ש טוטלין לידיים ואח"כ מחזיר את הכוס לקידוש וב"ה אומרים מיפכא אפ"ה היכא דעבל ידיו מודין ב"ש דאין מביאין את השולחן עם האוכלין אלא א"כ קידש וכדפרישית בטעמא לעיל. ונראה בעיני דאיידי דאמרינן לקמיה תנא חדא שוין שאין מתחילין כו' שיבשו המעלה הספרים וכתבו נמי ושוין שאין מביאין כו' וטעות הוא בידם ולא גרסי' ליה: **תני חדא שוין.** ר' יהודה ורבי יוסי דפליגי לעיל בין בתחילת ערב שבת מן המנחה ולמעלה בין בהפסקה: **שאין מתחילין.** לאכול מן המנחה ולמעלה: **משכחת לה בערב הפסח.** כדקאמרת דאפי' רבי יוסי מודי בערב הפסח: **כאן קודם תשעה.** שיון שמתחילין לאכול ומשהתחילו בהיתר אוכלין עד שתתחשך אפילו לרבי יהודה: **כאן לאחר ט'.** הוא דפליגי דלרבי יהודה אין מתחילין דתניא לעיל[10] בהדיא לא יאכל אדם בערבי שבתות ובערבי ימים טובים מט' שעות ולמעלה כו' רבי יוסי אומר כו': **שקידשו בבהכ"נ.** הוא קידוש שמקדש שלא ליבור בלילי שבתות וימים טובים בבהכ"נ: **ידי קידוש יצאו.** אע"פ שלא שתו דקי"ל דהמקדש צריך שיטעום אם לא טעם אלא מ' מהם יצאו כולן ידי חובתן כדמוכח בעירובין בשאילתי בכל מערבין (ד' מ:) ומיהו לכתחלה צריך שיטעמו כולן ולא לריכין הו לאקדושי בביתן אלא בעי רב קידוש במקום סעודה הלכך אע"ג דלא אכלי בבית הכנסת נפקי: **ידי יין לא יצאו.** שאם יש להם יין בביתם לשתות חייבין לברך בפה"ג שאינן פטורין בברכת הכוס של שתיית יין שבתו בבהכ"נ מאחר שעקרו ממקומן דה"ל היסח הדעת וצריך לברך אבל המקדש בביתו על שולחנו בשבת א"ל לברך על היין שבתוך הסעודה שהרי פוטרו יין שלפני הסעודה כדתנן בכילד מברכין (ברכות ד' מב.) בירך על היין שלפני המזון פטר את היין שלאחר המזון ומוקי לה בגמרא [שם:] בשבתות וביומים טובים הואיל ואדם קובע סעודתו על היין:

אף

מסורת הש"ס

1) ס"פ ל"ג, ב) ל"ל לשמות, ג) [ריך לדף קפ.], ד) [אבלי רש"ש], ה) [דף עט:], ו) [דף קה.], ז) [פרשת יתרו סימן נד], ח) [עי' תוספות ביצה ב: ד"ה והיכן], ט) [וע' תוס' שבת קיט: ד"ה ומצאו], י) [בכורות מט:].

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה איקלע ל"ל קודם ד"ה אין מביאין וכ"כ עין ממרדכי:

רבינו חננאל

ר"א נמי הכי ושוין שאין מביאין השלחן אלא אם כן קדש, ואם הביא פורס מפה ומקדש. רבה בר בר חנא איקלע לבי ריש גלותא פרס וקדש. תאני חדא שוין שמתחילין ומוקמינן דקודם תשע שעות. אותם בני אדם שקדשו בבית הכנסת, אמר רב ידי קדוש יצאו ידי יין לא יצאו. ושמואל אמר

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com